

УДК 378.014.25].4(477.51-25)НУЧК

Кеда Марина

ORCID 0000-0003-3458-1299

Кандидат історичних наук,
доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна)
Стипендіат програми Жана Моне,
Європейський університет Флоренції
(Флоренція, Італія) E-mail: kedam@meta.ua

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРОЄКТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Мета статті – виявити й систематизувати виклики, що постають на шляху успішної імплементації проєктів програм Європейського Союзу у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (НУЧК), та окреслити перспективні шляхи і напрямки їх подолання.

Методологія. Стаття базується на результатах авторського емпіричного дослідження (інтерв'ю з керівниками та менеджерами реалізованих та діючих проєктів у поєднанні з методом автоетнографії).

Наукова новизна. Виявлено та систематизовано основні виклики і перешкоди, що постають на шляху успішної імплементації проєктів, що реалізуються за підтримки Європейського Союзу в НУЧК, окреслено основні стратегічні напрямки як для невідкладного реагування так і для оптимізації проєктної діяльності у вузі у довгостроковій перспективі.

Висновки. У результат дослідження викликів для міжнародної проєктної діяльності на трьох рівнях (державному, регіональному та університетському) було виявлено, що основний блок перешкод для імплементації проєктів програм ЄС зосереджений на рівні університету. У той час, як на загальнодержавному рівні відбувається постійне удосконалення умов для реалізації проєктів в Україні, міжнародну діяльність курують відповідні офіси (наприклад, Еразмус+ офіс України), на рівні університету все ще зберігається необхідність оптимізації відповідних умов. Найбільшими викликами є: відсутність проєктного відділу, недостатня участь і підтримка з боку міжнародного та фінансового відділів, брак персоналу, який має достатній рівень володіння іноземними мовами (зокрема, англійською) для роботи з проєктними командами, відсутність бази даних по проєктах НУЧК, комплекс технічних й організаційних труднощів, спричинених війною.

Найбільш перспективними векторами формування відповідних політик університету для подолання окреслених викликів можуть стати: створення проєктного відділу (або акумуляція його функцій у складі нині діючого «Відділу міжнародних зв'язків та соціального партнерства»), який надавав би комплексну інформацію про грантові можливості (програми, актуальні конкурси, алгоритм підготовки проєктних заявок, особливості імплементації проєктів ЄС тощо); фахова підготовка (підвищення кваліфікації) працівників відповідних відділів, які спеціалізуються на міжнародній проєктній діяльності; створення постійно діючої координаційної ради (або іншого аналогічного органу), який моніторить проєктну діяльність та надає послідовну своєчасну допомогу командам виконавців; акумулювання відомостей про проєкти НУЧК в єдину базу даних; оновлення на сайті університету сторінок, дотичних до міжнародної проєктної діяльності задля зміцнення позитивного іміджу установи на міжнародній арені.

Ключові слова: міжнародні проєкти, НУЧК, напрям Жан Моне, програма Еразмус+, війна, виклики, перешкоди.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та/або практичними завданнями. Дослідження викликів, які постають перед університетами на шляху імплементації міжнародних проєктів, є актуальним завданням сьогодення. Успішне виконання проєктів різних програм Європейського Союзу відповідає низці важливих завдань, що постали перед освітньою сферою нашої держави. З-поміж таких варто, в першу чергу, виділити їх відповідність Цілям Сталого

Розвитку України до 2030 року, затвердженим на Саміті ООН (зокрема, ціль 4. Якість освіти) [13]; Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 рр. (стратегічні цілі 1 та 4) [10]; Угоді про асоціацію (Глава 23. Освіта, навчання та молодь) [12]. На рівні університету успішна імплементація проєктів відповідає передусім «Стратегії розвитку Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка на 2022–2026 роки» [11] та «Положенню про порядок реалізації міжнародних проєктів, грантів та угод про співробітництво» [8].

Виявлення викликів і перешкод для успішної імплементації проєктів у НУЧК надасть цілісне усвідомлення наявних проблем, створить бачення векторів їх подолання і, відтак, за впровадження відповідних політик, може сприяти більш ефективній інтернаціоналізації університету як складової вищої освіти України.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Оскільки імплементація проєктів Європейського Союзу є, фактично, магістральним напрямком міжнародної проєктної діяльності НУЧК, автором для дослідження було вибрано активності університету у рамках програми Еразмус+ наряду Жана Моне і програми Територіального Співробітництва у рамках Східного Партнерства (ЕаРТС).

У ході пошуку й аналізу наукової літератури, присвяченої викликам успішної імплементації міжнародних проєктів у НУЧК було встановлено, що дана тематика точково розпорошена в окремих нечисленних публікаціях керівників проєктів та учасників їх проєктних команд. При висвітленні особливостей імплементації власних проєктів автори, як правило, зупиняються на цілях і змісті діяльності, досягнутих результатах і перспективах. Проблеми ж, які зустрічаються в ході реалізації, зазвичай оминаються увагою. Позаяк саме подолання викликів, які часто є спільними для всіх проєктних команд, може суттєво сприяти більш ефективному процесу проєктної діяльності в університеті.

Огляд наукової літератури засвідчує, що наразі відсутнє комплексне дослідження, основане на аналізі всіх наявних проєктів НУЧК, в якому було би акцентовано увагу саме на поточних проблемах імплементації проєктів і окреслено шляхи подолання цих викликів. З-поміж низки публікацій, присвячених досвіду участі в міжнародних проєктах окремих команд, нами для підготовки статті було вибрано розвідки, які в тій чи іншій мірі торкались питання перешкод і труднощів організації проєктної діяльності: Столяр М. [9], Гергуль С., Городнича Л., Ольховик М. [1], Дятлов В., Кеда М., Соломенна Т. [2], Максак І., Радченко М. [7].

Основа джерельної бази для даної публікації склали результати авторського емпіричного дослідження (базованого на методах інтерв'ю та автоетнографії). Також для аналізу було залучено нормативні документи загальнодержавного та університетського рівнів.

Мета статті: виявити й систематизувати виклики, що постають на шляху успішної імплементації проєктів програм ЄС (передусім програми Еразмус+) у НУЧК та окреслити шляхи і напрямки їх подолання.

Висвітлення процедури дослідження із зазначенням методів. Методологічну основу дослідження склали поєднання теоретичного та емпіричного підходів. Для проведення емпіричного дослідження було застосовано методи дослідницького інтерв'ю та автоетнографії, у результаті чого було отримано дані по 8 із 9 проєктів НУЧК у рамках програм ЄС.

У період з 15 квітня по 20 червня 2024 р. проводилось інтерв'ювання керівників та менеджерів проєктів програми Еразмус+ наряду Жан Моне та ЕаРТС. Керівникам проєктів програми Еразмус+ та менеджеру проєкту програми ЕаРТС було надіслано запити (N=6) на запис інтерв'ю і в результаті отримано згоди по п'яти із шести запитаних проєктів (N=5). У підсумку було записано 4 інтерв'ю по імплементації 5 проєктів. Керівництво автором ще трьома проєктами (Таблиця 1) уможливило отримання дослідницьких результатів загалом по 8 із 9 обраним для аналізу проєктам. Респондентами було надано письмову згоду на відкрите використання отриманої під час інтерв'ю інформації виключно у наукових цілях для підготовки дослідницької публікації.

Метод автоетнографії дозволив залучити дані, отримані автором під час керівництва проєктами програми Еразмус+ наряду Жан Моне EM_CEFIR (2015-2018), CulDE (2019-2021), SEED (2022-2025), а також менеджменту проєктів «Дніпровський пором» (програма ЕаРТС), ЕАР, NETTING, та участі у виконанні низки інших проєктів програм ЄС, що імплементаються в НУЧК (Таблиця 1). Крім того, автор статті з початку співпраці НУЧК з програмою Еразмус+ (з 2015 р.) виконує функції офіційно призначеного університетом представника (LEAR) на порталі фінансування і тендерів (FTOP) Європейської Комісії.

Основне дослідницьке питання стосувалось викликів (проблем і труднощів), з якими керівники та виконавці стикаються під час імплементації проєктів програм ЄС. У ході дослідження було проведено тривірневий аналіз проблем, який включав загальнодержавний, регіональний та університетський виміри. Більшість респондентів зосередили увагу на викликах, що постають саме на рівні університету, а також на особливостях імплементації проєктів в умовах війни. На підставі отриманих результатів було виділено окремі блоки викликів, вартих як першочергової уваги, так і реагування відповідними політиками університету у довгостроковій перспективі.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Участь НУЧК у проєктах програм Європейського Союзу. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка бере активну участь як у численних європейських програмах загалом, так і у спеціальних програмах Європейського Союзу зокрема, що сприяє розвитку його освітнього і наукового потенціалу, інтеграції до європейського наукового простору та зростанню

якості освіти. Участь у міжнародних проєктах дозволяє університету впроваджувати передові методики навчання і досліджень, покращувати матеріально-технічну базу, а також сприяє мобільності студентів і викладачів.

Одним з ключових напрямків міжнародної проєктної активності університету стала участь у програмі Erasmus+, яка є найбільшою програмою Європейського Союзу, спрямованою на підтримку освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. До участі у цій програмі університет долучився з 2015 року у рамках напрямку Жан Моне, цілями якого є активізація євроінтеграційного дискурсу, сприяння досконалості євроінтеграційних студій, залучення ЗВО до дослідження євроінтеграційних процесів, поширення ідей об'єднаної Європи та знань про ЄС з-поміж широкої громадськості. З того часу університет став виконавцем та учасником дев'яти проєктів ЄС, один з яких втілювався у рамках програми EaPТС (Таблиця 1).

Стосовно загальнодержавного рівня імплементації проєктів міжнародної технічної допомоги, респонденти відмічають прозорість та ефективність роботи: «На рівні держави процес реалізації функціонує чітко та прозоро» [3]. Високої оцінки здобула діяльність Національного Еразмус+ офісу в Україні, який надає всі необхідні консультації, проводить зустрічі і тренінги, надається своєчасний, повний і ефективний супровід з усіх питань, навіть в умовах війни. Водночас було відмічено «застаріле законодавство, яке не дозволяє ефективно використовувати проєктні можливості (наприклад, «прив'язаність» заробітку до тарифної сітки)» [4], що свідчить про необхідність вдосконалення чинного законодавства, як однієї з можливостей оптимізації проєктної діяльності.

Щодо регіонального рівня – його вплив не є істотно відчутним з огляду на пряме підпорядкування університету МОН. Водночас при реалізації проєкту з транскордонного співробітництва у 2018 році «виникали незрозуміння з боку тодішньої обласної влади щодо можливостей реалізації проєкту, що теоретично могло призвести до його зриву» [4]. Згадані суперечності, втім, були вирішені і роботу по реалізації проєкту було успішно продовжено. Актуальним наразі залишаються питання затримки виплат через казначейство по проєктним договорам.

Етичний вимір проєктної діяльності. Адміністрація університету, керівники та члени проєктних команд, а також співробітники університету демонструють розуміння та повагу до проєктної діяльності, надають підтримку та забезпечують вчасну допомогу командам. Варто відмітити найвищий ступінь зацікавленості в успішній реалізації проєктів у першу чергу з-поміж представників та керівників проєктних команд. Як правило, саме керівники команд є ініціаторами та (спів)авторами-розробниками проєктної заявки. Більшість респондентів із помітним захопленням і любов'ю розповідають про те, як народжувались їх проєкти. Результати дослідження свідчать, що більшість проєктних ідей зростали із суспільних потреб сучасності, відповідності новим пріоритетам, вимогам і запитам, що виникали у ході реформування освітньої галузі. Так, Гергуль С., керівник проєкту «Європейський досвід протидії дезінформації та пропаганди: базові навички для вчителя майбутнього», зазначає: «Актуальність тематики нашого проєкту надзвичайна. Формування інфомедійної грамотності майбутніх учителів – пріоритетне завдання сьогодення! Вчителі – це лідери думок, які впливають на суспільство. Отже реалізація нашого проєкту дозволить посилити обізнаність із цієї теми як в місті, так і в регіоні» [3].

Більшість респондентів також відмітила значні перспективи подібної проєктної діяльності для розвитку науки на основі європейського досвіду: «Для держави важлива співпраця з європейською науковою спільнотою. Адже це дозволить максимально вивчити досвід Європи та імплемувати його в освіту України» [3]. Максак І. та Радченко М. також підкреслюють важливість діяльності у межах подібних грантових проєктів як ефективного інструменту, «який дозволяє гармонійно поєднати найкращі освітні практики формальної та неформальної освіти» [7, 24].

Більшість проєктів базується на наукових інтересах та результатах попередньої дослідницької діяльності їх авторів та керівників. Наприклад, Столяр М. акцентує увагу на суто особистісному вимірі проєкту «Європейські анти тоталітарні практики», зазначаючи, що проблема відвоювання простору особистісної свободи в умовах тоталітаризму та посттоталітаризму, тема критики радянського ладу почали хвилювати її ще з дитинства, «не дивлячись на те, що батьки берегли дітей від ризиків поглиблення у відповідні дискурси». Відтак, тема проєкту стала продовженням роботи Марини Борисівни над докторською дисертацією «Сміхова культура тоталітарного суспільства...»: «Я відчуваю це як моральний обов'язок перед моїми рідними, друзями і вчителями, які в часи жорстко обмеженої цензури та само цензури свідомості давали взірці вільного, критичного мислення та подекуди ризикованої в ті часи порядності...» [9, 6].

Водночас респонденти вказують на відсутність комплексного стратегічного бачення проєктної діяльності в університеті: «В засадничих документах НУЧК проєктна діяльність фігурує в тих формулюваннях, які вселяють надію на її ефективне використання для реалізації статутних цілей діяльності. Проте реалії поки що, на жаль, не дозволяють скористатися цим повною мірою. ... Немає розуміння сутності проєктної діяльності – це, передусім, реалізація заходів, створення освітнього / наукового продукту, а лише потім гроші. Тому неузгодженість стратегії входження в проєктну діяльність, зведення її до «заробітчанства» не дозволяють спрямовувати й ефективно використовувати можливості проєктної діяльності» [5]. Так, в ході дослідження було виявлено, що мали місце прояви неповаги, незрозуміння з боку окремих співробітників значення проєктної діяльності у розвитку

університету. Деякі учасники проєктів стикались із відкритим знеціненням своєї роботи, висловами типу «грантоїди», «дурням завжди везе» [6] з боку офіційних осіб вишу.

Успішній імплементації проєктів може істотно заважати ставлення до подібної діяльності лише як до способу заробітку. «Попри наявність підстав для проєктної діяльності, вона досі реалізується як окрема спонтанна, не завжди узгоджена не лише з керівництвом, але й з цілями діяльності університету, ініціатива викладачів, які в скрутних умовах війни / ковіду / несправедливості оцінки праці фахівців вищої школи в Україні, намагаються знайти в цьому спосіб як інтелектуального зростання, так і додаткового заробітку» [5]. Це свідчить про необхідність і надалі докладати зусилля для формування і посилення позитивного іміджу проєктної діяльності на основі однієї з базових європейських цінностей – поваги до людської гідності. Відповідно у цьому відношенні потрібно звернути увагу на зміцнення університетської політики (зокрема її етичної складової) щодо розуміння цінності проєктів не як засобу для заробітчанства: «не слід сприймати самі гранти або проєкти виключно як грошові потоки. Грант – це гроші на ідею, діяльність тих, хто виносив ідею, оформив і втілює її» [5].

Зміцнення позитивного іміджу міжнародної проєктної діяльності, усвідомлення її фандрайзингового потенціалу для розвитку і вдосконалення, для інновацій сприятиме розбудові університетських політик на європейських засадах поваги до людської гідності, верховенства права, справедливості, відповідальності.

Систематизація і контроль за проєктною діяльністю. Результати дослідження свідчать, що наразі проєктна діяльність в університеті носить дещо спорадичний характер, є ініціативою окремих викладачів, недостатньо координується з боку адміністрації: «Досі відсутнє стратегічне бачення доцільності реалізації проєктів – навіщо і які проєкти слід реалізовувати в університеті – інфраструктурні, освітні, наукові» [5].

Неузгодженість конкурсних заявок і форм роботи, відсутність цілісної картини проєктної діяльності призводить до дублювання тем і створює додаткове навантаження на цільову студентську аудиторію. У результаті проєкти, виграні на одному факультеті, унеможливають раціональний розподіл навантаження студентів. Відмічаючи відсутність централізованого підходу і скерованості щодо підготовки і подання проєктів, респонденти, втім, застерігають, що відповідні політики університету не мають прийняти форму обмеження у праві подавати заявку на конкурси. Натомість доцільним може стати залучення до координації адміністрації факультетів/інститутів, щоб у разі перемоги було врівноважено розподіл заходів та навчальних дисциплін по семестрам і курсам.

Шляхи врегулювання даного аспекту почасти відображені в оприлюдненому університетом «Положенні про порядок реалізації міжнародних проєктів, грантів та угод про співробітництво» [8]. Водночас дане Положення потребує конкретизації певним «дорожнім планом» для його ефективної імплементації та контролю щодо його дотримання.

У ході аналізу наукових публікацій під час підготовки статті було виявлено, що в університеті у різний час крім програм ЄС було реалізовано й інші європейські проєкти, які отримали фінансування з боку окремих країн Європи. Однак, інформація про ці проєкти не систематизована і не поширена на загальноуніверситетському рівні, що робить її малодоступною, а отже міжнародна проєктна діяльність окремих структурних підрозділів залишається малопомітною для широкого загалу.

У «Стратегії розвитку Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка на 2022–2026 роки» зазначається необхідність інтенсифікувати роботу зі збору та регулярного оновлення інформації щодо наукових і освітніх проєктів в університеті, які потребують фінансування за рахунок міжнародних грантів [11]. Але на практиці відсутнє системне інформування про грантові можливості програм ЄС. «Наразі така інформація передається з уст в уста, від потрібних людей до потрібних. За таких умов розраховувати на успіх не доводиться» [5].

Відтак, нагальною необхідністю є запровадження в університеті працюючих алгоритмів систематичного інформування про чинні конкурси, грантові можливості та перспективи проєктної співпраці із зарубіжними донорами. Водночас акумулювання в єдину базу інформації про імplementовані міжнародні проєкти у перспективі може сприяти більш плідному мережуванню як у рамках університету так і в пошуках міжнародних партнерів.

Роль структурних підрозділів. Зазвичай, проєктна діяльність університетів передбачає активну роль міжнародного та (за наявності) проєктного відділів. Скерувувати міжнародну роботу у НУЧК покликаний «Відділ міжнародних зв'язків та соціального партнерства», на який, за відсутності проєктного відділу, покладаються надії на організацію роботи щодо залучення викладачів та співробітників університету до участі у міжнародних проєктах, грантах і програмах. Основними здобутками роботи Відділу є налагодження численних міжнародних контактів, підписання низки важливих угод про співробітництво із зарубіжними партнерами, передусім, університетами Європи та світу.

У ході дослідження було виявлено високий ступінь очікувань керівників проєктних команд від «Відділу міжнародних зв'язків та соціального партнерства» щодо надання допомоги у пошуку та реалізації грантових проєктів. Діяльність відділу в цьому аспекті респонденти оцінили досить критично. «Напевно, на рівні університету хотілося б, щоб комунікація із відділом міжнародної діяльності не зводилася лише до надсилання нами звітів, а й супроводу проєкту, листування з МОН тощо» [3].

«Функції міжнародного відділу зведені до фіксації проектної діяльності, хоча за фактом це має бути орган, який має рухати проекту діяльність» [4]. У Стратегії розвитку НУЧК зазначено необхідність інтенсифікувати взаємодію з міжнародними, міжурядовими та неурядовими організаціями, фондами і програмами, посольствами України та посольствами іноземних держав в Україні для залучення додаткових джерел підтримки освітніх та наукових проектів, розвитку спільних міжнародних програм навчання студентів в університетах-партнерах [11]. Однак, «такого роду діяльність не під силу окремим викладачам, а міжнародний відділ не виконує своїх функцій в цій частині. Підписані угоди з університетами Європи досі не конвертовані в стратегічно вигідні угоди про створення освітніх консорціумів» [5].

На сторінці Відділу на сайті університету міститься вкладка «Erasmus+», яка скеровує на окремий сайт, присвячений проектам університету у рамках цієї програми. Однак інформація на ньому не оновлювалась уже кілька років: вказана стара назва відділу, який раніше займався міжнародною діяльністю, також останніми вказані проекти, які завершилися ще 2022 року. Загалом, англійська інформація про університет, представлена на цьому сайті, потребує повного оновлення і тільки в такому разі вона може бути здатною надати відвідувачам уявлення про НУЧК як надійного і перспективного міжнародного партнера.

Також оновлення потребує і сторінка Відділу безпосередньо на сайті університету, де вона має наступні розділи:

- Партнери університету (у межах України та міжнародні);
- Інформація про програми міжнародних обмінів;
- Інформація про стипендії та гранти в Європі.

Перший розділ містить інформацію про партнерів із лінками на їх сайти, однак два наступні розділи залишаються цілковито незаповненими в усіх представлених підкатегоріях. Наприклад, сторінка «Інформація про стипендії та гранти в Європі», яка відповідно назви мала би містити відомості про гранти, тренінги, конкурси, літні школи, стажування, конференції та волонтерство, залишається пустою в усіх вказаних вкладках (Малюнок 1).

Ще одним важливим структурним підрозділом, без якого неможлива участь у програмах ЄС, є **фінансовий відділ**. Саме він відповідальний за бюджетування проектів, здійснює їх економічний аналіз, надає допомогу командам у підготовці внутрішнього кошторису, проводить виплати за договорами. Респондентами було внесено низку пропозицій для покращення ефективності його діяльності. Зокрема, від цієї ланки очікується більш тісна співпраця з проектними командами в аспекті роботи з проектним бюджетом, у розробці внутрішнього кошторису, підготовки договорів, поясненні особливостей оподаткування за проектами, у роботі із закупівлями товарів і послуг; більш своєчасними мають стати і виплати за договорами.

Респонденти також наголошують на необхідності систематичного підвищення кваліфікації співробітників структурних підрозділів, які працюють з міжнародними проектами. «Проектна діяльність і її організація в університеті потребує підвищення кваліфікації, навчання самих організаторів такої діяльності – це не означає, що їхньої освіти недостатньо, однак ця діяльність потребує постійного вдосконалення, щоб бути актуальною та ефективною» [5]. Це значною мірою стосується і підвищення рівня володіння іноземною мовою (зокрема, англійською), яка є робочою мовою проектною заявкою та бюджету.

Для підвищення ефективності викладання та досліджень Європи загалом та ЄС зокрема, а також для активізації залучення грантової підтримки з боку ЄС 14 вересня 2021 року було засновано **Центр Європейських студій** (ЦЕС). Він є структурним підрозділом Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського НУЧК і займається науково-дослідною, науково-методичною роботою та просвітницькою діяльністю. Центр покликаний об'єднати зусилля фахівців у галузі вивчення історії Європи та європейської інтеграції і популяризації європейських цінностей та культурної спадщини. Його діяльність здійснюється у партнерстві з інформаційними центрами ЄС, асоціаціями дослідників історії Європи та Європейської інтеграції, іншими установами та окремими особами. Усі члени Центру є авторами і активними учасниками європейських проектів НУЧК.

Одним із напрямків роботи ЦЕС стало надання консультацій щодо підготовки проектних заявок для програм ЄС: як конвертувати ідею у грантову заявку, як знайти донора, як імплементувати проект. Так, у рамках проекту «Вивчення Європи: освітній вимір» (SEED) було проведено дві зимові школи (2022-2023 та 2023-2024 рр.), у яких загалом взяли участь понад 100 учасників з усієї України. Результатами роботи Школи першого року стали 13 поданих від НУЧК заявок на конкурс Jean Monnet програми Erasmus+. Три із них отримали фінансування від ЄС (Таблиця 1).

Проте подібні активності ЦЕС наразі здійснюються виключно за наявності грантового фінансування. Позаяк впровадження регулярної оплати праці спеціалістам Центру та/або іншим виконавцям, які уже напрацювали досвід проектною роботи, може сприяти проведенню подібних заходів на постійній основі. В університеті, як зазначають респонденти, відчутний брак менеджерів, здатних вести проекти [3; 5; 6]. «Це прикро, боляче й незрозуміло, чому накопичений досвід, здобутки, які мають колеги, які вигравали та реалізовували проекти, не поширюється в університеті, не узагальнюється задля підтримки такої діяльності й людей, які цим переймаються, і могли б приносити користь університету» [5]. Плідний досвід проведення шкіл по підготовці проектних заявок доцільно враховувати і проводити подібні тренінги на постійній основі. За умови відносно незначних капіталовкладень це уможливить

дисемінацію наявного досвіду і у перспективі сприятиме ефективному залученню додаткового фінансування.

Отже, перспективним у даному аспекті може стати створення в НУЧК, за влучним висловом Острянка А.М. свого роду «силіконової долини» [5] – окремого спеціалізованого центру координації проєктної діяльності, збору й поширення необхідної інформації, формування стратегії подання проєктних заявок, контролю за імплементацією проєктів.

Реалізація проєктів в умовах війни. Широкомасштабний наступ російських військ у лютому 2022 року і початок активних військових дій у Чернігівській області відкрив окрему сторінку в історії реалізації європейських проєктів, справивши знаний вплив на організацію навчального процесу, наукову та дослідницьку діяльність, пов'язану з європейськими студіями.

Чернігів у перший же день широкомасштабного наступу опинився в епіцентрі трагічних подій. Вже надвечір 24 лютого на околицях міста стояли російські танки і точились вуличні бої. 37 днів тривала часткова окупація і блокада. Гуманітарну катастрофу відчув кожен, хто залишився у місті. Без газу, електропостачання, окремі дні без мобільного зв'язку, без води і підвозу продуктів. Хліб зник уже на 4-5-й день. 37 днів у підвалах і бомбосховищах. Але найстрашніше – втрати близьких і знайомих, друзів, колег, втрати і руйнування житла.

Цей болочий досвід наклав значний відбиток як на зміст так і на риторику імplementованих проєктів. Спірним для Чернігова залишалось питання відновлення навчального процесу в умовах війни. Було прийнято рішення поновити навчання з 1 квітня 2022 р, тобто коли місто все ще перебувало в жорсткій облозі в умовах тотальної гуманітарної катастрофи. Інформація про відновлення навчального процесу викликала хвилю обурення у соціальних мережах зі звинуваченням адміністрації університету у недоречності і неможливості навчання, коли більшість здобувачів і викладачів знаходяться в укриттях і підвалах. Втім, було прийнято рішення розпочинати викладання зусиллями тих викладачів і тих здобувачів, хто може долучитись до навчання в той чи інший спосіб. І, як показала практика, це було правильне рішення. Наприклад, на першому ж занятті з «Проєктного менеджменту» були присутні 19 здобувачів із 36. Найбільш позитивним було те, що студенти, втомлені від постійного стресу, страху, дуже зраділи відновленню навчання і дякували за це як за можливість поспілкуватись, побачити/почути один одного, а, головне, проговорити те, що відбувається. «Звісно, значно ускладнює реалізацію проєкту війна. Знищення ворогом енергетичної інфраструктури, оголошення повітряних тривог, обстріли. Складно вертати студентів в робочий стан після пережитого стресу. Виникає потреба в додатковій психологічній підтримці і студентів, і викладачів. Є потреба у додатковому обладнанні, зокрема павербенках, портативних роутерах, автономних підзарядних станціях» [3]. Проте, адміністрація університету покроково долала вказані труднощі. Згодом 96,7 % закладів передвищої та вищої освіти Чернігівської області запланували почати новий 2022-2023 навчальний рік саме у змішаному форматі з огляду на безпекову ситуацію в регіоні [14].

Одним із невідкладних викликів стало питання корегування змісту проєктних дисциплін. Варто відмітити зростання емоційності слухачів у обговоренні питань європейського вибору, допомоги Європи, питань переміщення й еміграції. До основних тем, які розглядалися за планом, додалися питання геополітичного та безпекового характеру, пропаганди й комунікації у військових умовах. Оскільки місто зазнало значних руйнувань (знищена інфраструктура, пошкоджені університети, з 34 шкіл ушкоджень зазнали 27, дві з них зруйновані, постраждали садочки, лікарні, знищено до 50% жилого сектору в деяких районах тощо), то окремою темою часто ставали питання перспектив відбудови міста Чернігова, відновлення інфраструктури, змін у технологіях будівництва за зразками Ізраїлю тощо.

Після тривалих цілодобових обстрілів у Чернігові, крім іншого, руйнувань зазнало чимало пам'яток культури, що стало приводом змінити усталену тематику практичних занять і детально, на конкретних прикладах, обговорювати наслідки втрати культурних цінностей під час війни. У рамках проєкту «Культурний вимір Європи» за планом 28 квітня 2022 р. було організовано історичне моделювання «Саміт Україна-ЄС». Темою саміту було обрано «Україна і війна». Предметом обговорення стали два болочі аспекти: «Культурна спадщина в період бойових дій» та «Дитинство та екологія під час воєнної агресії РФ». Здобувачі у ролях Президента України, Президента та віце-президента Європейської Комісії, генеральної директорки ЮНЕСКО, міністра культури та інформполітики України, Єврокомісара з питань гуманітарної допомоги й управління кризовими ситуаціями, у ролях представників органів влади Чернігова та області обговорювали питання захисту і збереження пам'яток культури, оцінки руйнувань і перспектив відновлення. Студенти підготували змістовні презентації, залучивши, крім іншого, і самостійно зроблені фото зруйнованих пам'яток культури.

Потребували змін і інші підходи до викладання, відтак, було проведено корекцію прийомів і форм організації освітнього процесу. Так, з огляду на те, що навчальний процес було відновлено 1 квітня, коли місто все ще перебувало в облозі, було переглянуто зміст завдань і терміни їх виконання. Адміністрація університету спеціальним наказом регламентувала особливості організації навчального процесу з максимальним урахуванням потреб і можливостей здобувачів. Наявність доступу до інтернету часто ставала вирішальним фактором участі студентів у заняттях. Завдання було змінено таким чином, щоб була можливість їх скласти тим студентам, які не мали доступу до інтернету чи телефону, залишились без світла чи мобільного зв'язку. Відтак здобувачі навіть із територій, де точились активні бойові дії, виходили на зв'язок та/або за сприятливих обставин складати спеціально модифіковані індивідуальні

завдання. Наприклад, при викладанні дисципліни «Проектний менеджмент» замість традиційної презентації авторських проектів тривалістю 10-15 хвилин із подальшим обговоренням, було запропоновано метод презентації «elevator pitch», який передбачає усну презентацію проекту тривалістю до 1 хвилини (що можливо зробити навіть під час телефонного дзвінка).

Надалі університет поступово переводив навчання на «військові рейки», створюючи, зі свого боку, усі можливі умови для повноцінного забезпечення освітнього процесу. «На сьогодні в університеті є всі умови для реалізації проекту – Старлінк, стабільне світло, укриття, проте у студентів, які навчаються дистанційно, знаходяться в області такої можливості часто немає. Але ми знаходимо вихід із таких ситуацій» [3]. Як зазначають Максак І. та Радченко М. «Під час реалізації проекту розробники зіштовхнулися з проблемами об'єктивного характеру: організація освітнього процесу в умовах військового стану, бойові дії в певних районах Чернігівської області, відключення електроенергії, відсутність інтернету, довготривалі повітряні тривоги, найголовніше – нестабільний психоемоційний стан як учасників, так і організаторів проекту. Однак вищезазначені проблеми істотно не вплинули на результати проекту» [7, 24].

Про те, наскільки НУЧК результативно впорався із викликами війни в аспекті імплементації міжнародних проектів свідчить, зокрема, і той факт, що всі чинні на початок 2022 року проекти програми Erasmus+ були вчасно (або з незначним відтермінуванням) завершені. Наступні проекти, які здобули у 2022 та 2023 роках підтримку програми Еразмус+, також успішно імплементуються в умовах війни (станом на липень 2024 рік університет має чотири чинні проекти у рамках активностей напряму Жана Моне: три модулі і Центр досконалості) (Таблиця 1).

Таким чином, війна створила низку серйозних викликів як для освітнього процесу в університеті загалом, так і для міжнародної проектної діяльності. Однак спільними зусиллями адміністрації та проектних команд, які внесли значні корективи в організацію навчального процесу, ці виклики вдалось подолати і забезпечити необхідні умови для подальшої успішної імплементації проектів програм ЄС.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. Участь Національного університету «Чернігівський колегіум» у європейських проектах сприяє підвищенню якості освіти, наукових досліджень та міжнародної співпраці. Завдяки ним університет активно інтегрується у європейський освітній і науковий простір, що відкриває нові можливості для студентів та викладачів, сприяє професійному зростанню та розвитку інновацій в Україні. Університет напрацював значний досвід в імплементації проектів у рамках програми Еразмус+ напряму Жан Моне, який сприяє поглибленню знань студентів та викладачів про Європейський Союз, його історію, структуру та функціонування, а також стимулює дослідження з питань європейської інтеграції.

Втім, у ході дослідження було виявлено низку викликів (проблем і перешкод) для успішної проектної діяльності в НУЧК. Найбільша їх кількість зосереджена на рівні університету: відсутність проектного відділу, недостатня участь і підтримка з боку міжнародного та фінансового відділів, брак персоналу, який має достатній рівень володіння іноземними мовами (зокрема, англійською) для роботи з проектними командами, відсутність бази даних по проектах НУЧК, комплекс технічних й організаційні труднощів, спричинених війною.

Найбільш перспективними векторами формування відповідних політик університету для подолання окреслених викликів можуть стати:

- створення проектного відділу (або акумуляція його функцій у складі нині діючого «Відділу міжнародних зв'язків та соціального партнерства»), який надавав би комплексну інформацію про грантові можливості (програми, актуальні конкурси, алгоритм підготовки проектних заявок, особливості імплементації проектів ЄС тощо). Варіантом вирішення проблеми може стати запровадження посад проектних менеджерів (з відповідною оплатою) на кожній кафедрі або на рівні факультетів/інститутів;
- регулярне підвищення кваліфікації фахівців відділів, які спеціалізуються на міжнародній проектній діяльності (включаючи достатній рівень володіння іноземними мовами);
- створення постійно діючої координаційної ради (або іншого аналогічного органу), який моніторить проектну діяльність та надає послідовну своєчасну допомогу командам виконавців;
- акумулювання відомостей про проекти НУЧК в єдину базу даних;
- оновлення на сайті університету сторінок, дотичних до міжнародної проектної діяльності задля зміцнення позитивного іміджу установи на міжнародній арені.

Подальшим доцільним кроком НУЧК може стати участь у інших, крім Еразмус+ програмах ЄС, з якими у України є відповідні підписані угоди. Найбільш перспективною у цьому відношенні є участь у програмі Horizon Europe, яка спрямована на підтримку досліджень та інновацій. Участь університету у наукових дослідженнях у рамках цієї програми дозволить впроваджувати новітні технології та методи в різних галузях науки. Співпраця з європейськими науково-дослідними установами може сприяти розвитку наукового потенціалу університету, забезпечуватиме доступ до сучасного обладнання та ресурсів, а також дозволить обмінюватися досвідом з провідними європейськими інституціями та науковцями.

Крім академічних та наукових програм для НУЧК перспективним напрямком залишається участь у інфраструктурних проектах, спрямованих на модернізацію матеріально-технічної бази. Це включає в себе оновлення навчальних лабораторій, створення нових навчальних приміщень, покращення умов проживання для студентів, а також забезпечення доступу до сучасних інформаційних технологій.

Врахування окреслених перспектив у розробці політики університету щодо регулювання міжнародної проєктної діяльності уможливить більш ефективне долучення до програм ЄС і створить умови для більш сталого розвитку, інтернаціоналізації та міжнародної активності Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

References

1. Гергуль С., Городнича Л., Ольховик М. Реалізація грантової програми NETTING у процесі професійної підготовки вчителів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2024. Том 837. № 27. С. 8–14.
Gergul', S., Gorodnycha, L., Ol'hovik, M. (2024). Realizaciya grantovoi programi NETTING u procesi profesijnoi pidhotovky vchyteliv [Implementation of the NETTING grant program in the process of professional training of teachers]. *Visnyk Natsional'noho universitetu «Chernihivskij kolehium» imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of the T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»*. 837. 27. 8–14. [in Ukrainian].
2. Дятлов В.О., Кеда М.К., Соломенна Т.В. Формування міжкультурної та комунікативної компетентностей студентів у вивченні історії та культури Європи. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2021. № 14-15 (170-171). С. 10-15.
Dyatlov, V.O., Keda, M.K., Solomenna, T.V. (2021). Formuvannya mizhkul'turnoi ta komunikativnoi kompetentnostej studentiv u vivchenni istorii ta kul'tury Evropy [Formation of intercultural and communicative competencies of students within the study-courses of the history and culture of Europe]. *Visnyk Natsional'noho universitetu «Chernihivskij kolehium» imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of the T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»*. 14-15 (170-171). 10-15. [in Ukrainian].
3. Інтерв'ю. Гергуль С.М. Імплементація проєкту «Європейський досвід протидії дезінформації та пропаганді: базові навички для вчителя майбутнього». Записала Кеда М.К. 21.04.2024. Архів автора.
Interv'yu. Gergul', S.M. (2024). Implementaciya proektu «Evropejs'kij dosvid protydii dezinformacii ta propagandi: bazovi navychky dlya vchytelya majbutn'oho». Zapysala Keda M.K. [Interview. Gergul S.M. Implementation of the project «European experience in combating disinformation and propaganda: basic skills for the teacher of the future». Recorded by Keda M.K. Author's archive]. 21.04.2024. [in Ukrainian].
4. Інтерв'ю. Кондратьєв І.В. Імплементація проєкту «Від малих культурних форм до широкого транскордонного культурного співробітництва» («Дніпровський пором»). Записала Кеда М.К. 16.06.2024. Архів автора.
Interv'yu. Kondratiev, I.V. (2024). Implementaciya proektu «Vid malyh kul'turnyh form do shirokoho transkordonnogo kul'turnoho spivrobitnytstva» («Dniprovskij porom»). Zapysala Keda M.K. [Implementation of the project «From small cultural forms to broad cross-border cultural cooperation» («Dnieper Ferry»). Recorded by Keda M.K. Author's archive]. 16.06.2024. [in Ukrainian].
5. Інтерв'ю. Острянюк А.М. Імплементація проєктів «Європейський освітній простір: можливість та виклики для України», «Європа та європейці в світлі змагання інтелектуальних традицій». Записала Кеда М.К. 19.06.2024. Архів автора.
Interv'yu. Ostryanko, A.M. (2024). Implementaciya proektiv «Evropejs'kij osvitnij prostir: mozhlyvist' ta vyklyky dlya Ukrainy», «Evropa ta evropejtsi v svitli zmahannya intelektual'nyh tradycij». Zapysala Keda M.K. [Interview. Ostryanko A.M. Implementation of the projects «European educational area: opportunity and challenges for Ukraine», «Europe and Europeans in the light of Intellectual Traditions' Rivalry». Recorded by Keda M.K. Author's archive]. 19.06.2024. [in Ukrainian].
6. Інтерв'ю. Столяр М.Б. Імплементація проєкту «Європейські анти тоталітарні практики». Записала Кеда М.К. Архів автора. 14.06.2024.
Interv'yu. Stolyar, M.B. (2024). Implementaciya proektu «Evropejs'ki antitotalitarni praktyku». Zapysala Keda M.K. [Interview. Joiner M.B. Implementation of the «European anti-totalitarian practices» project. Recorded by Keda M.K. Author's archive]. 14.06.2024. [in Ukrainian].
7. Максак І., Радченко М. Європейські гранти у контексті неформальної освіти. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2023. Том 177 № 21. С. 21–26.
Maksak, I., Radchenko, M. (2023). Evropejs'ki granty u konteksti neformal'noi osvity. [European grants in the context of non-formal education]. *Visnyk Natsional'noho universitetu «Chernihivskij kolehium» imeni T. G. Shevchenka – Bulletin of the T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»*. 177: 21. 21–26. [in Ukrainian].
8. Положення про порядок реалізації міжнародних проєктів, грантів та угод про співробітництво / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2024. 4 с.
Polozhennya pro poryadok realizacii mizhnarodnyh proektiv, grantiv ta uhod pro spivrobitnytstvo [Regulations on the procedure of the implementation of international projects, grants and cooperation agreements] / Nacional'nij universitet «Chernihivskij kolehium» imeni T. H. Shevchenka. T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium». 2024. 4. [in Ukrainian].

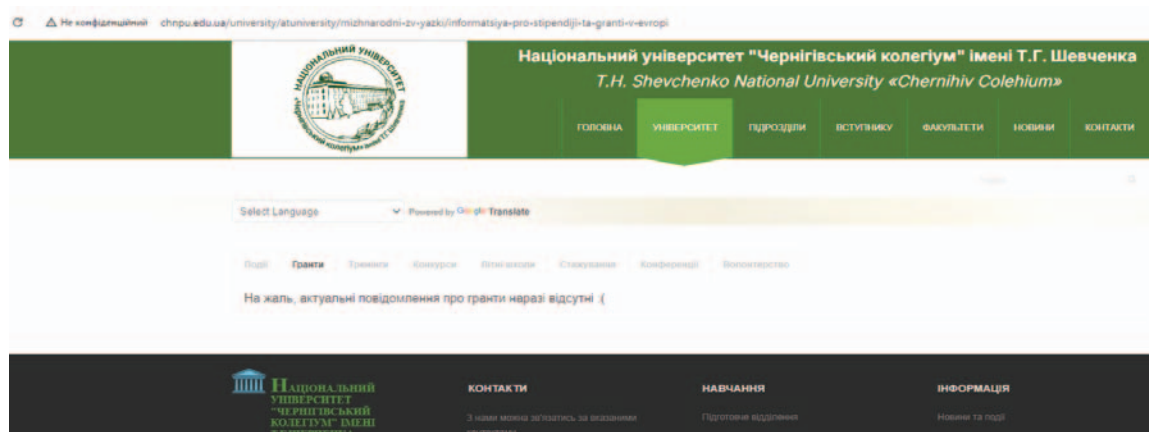
9. Столяр М. Б. Проект «ЄАП» в особистісному вимірі. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські антитоталітарні практики»* (26-27 червня 2020 р.). Чернігів, 2020. С. 5–12.
Stolyar, M. B. (2020). Proekt «EAP» v osobystisnomu vymiri [Project «EAP» in the personal dimension]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktichnoi konferentsii «Evropejs'ki anytotalitarni praktyky» (26-27 chervnya 2020 r.) – Proceedings of the International Scientific Conference «European Antitotalitarian Practices» (26-27 June)*. Chernihiv. 2020. 5–12. [in Ukrainian].
10. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.07.2024).
Strategiya rozvutku vishchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky / Kabinet Ministriv Ukrainy [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022–2032 / Cabinet of Ministers of Ukraine]. [in Ukrainian].
11. Стратегія розвитку Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка на 2022–2026 роки. Чернігів, 2021. 16 с.
Strategiya rozvutku Nacional'noho universytetu «Chernihivskij kolehium» imeni T. H. Shevchenka na 2022–2026 roky [Strategy for the development of the T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» for 2022–2026]. Chernihiv. 2021. 16. [in Ukrainian].
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
Ugoda pro asociaciyu mizh Ukrainoyu, z odniei storony, ta Evropejs'kym Sojuzom, Evropejs'kym spivtovarystvom z atomnoi energii i ihnimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Association agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand]. [in Ukrainian].
13. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ, 2017. 176 с.
Tsili staloho rozvutku: Ukraina. Natsional'na dopovid' / Ministerstvo ekonomichnoho rozvutku i torhivli Ukrainy [Goals for sustainable development: Ukraine. National report / Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine]. Kyiv. 2017. 176. [in Ukrainian].
14. Яку форму навчання обирають заклади фахової передвищої та вищої освіти: результати опитування / Державна служба якості освіти України. 2023. URL: <https://sqe.gov.ua/yaku-formu-navchannya-obirayut-zakladi-f/>
Yaku formu navchannya obyayut' zaklady fahovoi predvyshchoi ta vishchoi osvity: rezul'taty opytuvannya / Derzhavna sluzhba yakosti osvity Ukrainy [What form of education do vocational pre-university and higher education institutions choose: survey results / State Education Quality Service of Ukraine]. 2023. [in Ukrainian].

Таблиця 1

**Список проєктів програм ЄС, що імплементуються в НУЧК
(станом на липень 2024 р.)**

| Виконавець | Номер проєкту, назва, акронім, програма фінансування | Період | Керівник | Бюджет (EUR) | Вебсайт (за наявності) |
|-------------------------------|--|-------------------------|---|---|---|
| НУЧК | 565243-EPP-1-2015-1-UA-EPPJMO-MODULE Освітній модуль «Концепт Європи: від ідеї до реалізації» (EM_CEFIR) Erasmus+ | 01.09.2015 - 31.08.2018 | Кеда М.К. | 22932.00 | https://www.facebook.com/groups/concept.of.europe |
| НУЧК | 599704- EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE «Європейські антитоталітарні практики» (EAP) Erasmus+ | 01.09.2018-31.08.2021 | Столяр М.Б. | 22680.00 | https://alinahaiduk.github.io/eap.philosophy/index.html |
| ГО «Зелений Хрест» (Білорусь) | № 83265672 Проєкт ЄС програми Територіального Співробітництва у рамках Східного Партнерства Білорусь-Україна | 2017-2018 | Вигонна А.А. Менеджери від України: Кеда М.К., Кондратьєв І.В. | 235591.09 Бюджет для України (НУЧК) – 86000.00 | Офіційний сайт проєкту заблоковано відповідно обмежень уряду Білорусі. |

| Виконавець | Номер проєкту, назва, акронім, програма фінансування | Період | Керівник | Бюджет (EUR) | Вебсайт (за наявності) |
|-----------------|---|----------------------------|---------------|--------------|--|
| НУЧК як партнер | «Від малих/місцевих музейних форм до широкого транс-кордонного культурного співробітництва» («Дніпровський пором») ЕаПТС | | | | Сторінки проєкту у FB та X (колишній Twitter): https://www.facebook.com/DnieprParom https://twitter.com/dnieprparom?fbclid=IwAR0tS-P1BNe4CG4MnXGhOioI4EYbgtvWVd2sXxNw7ApdIYqpRWEzYyYQVIA |
| НУЧК | 611363-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Європейський освітній простір: можливість та виклики для України» Erasmus+ | 23.10.2019 – 22.10.2022 | Острянюк А.М. | 29736.00 | https://erasmusprogrammme.wixsite.com/educational-area?fbclid=IwAR3pzFnxVDau3K6hdA1xC-oxwLJpnVxXQ91n5LVCdri9vAmq6SLXjXOERQ |
| НУЧК | 611810-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CHAIR «Культурний вимір Європи» (CulDE) Erasmus+ | 03.09.2019 - 03.11.2022 | Кеда М.К. | 49632.00 | https://nuchkerasmus.wixsite.com/culde |
| НУЧК | 01085480—SEED—ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH «Вивчення Європи: освітній вимір» Center of excellence. (SEED) Erasmus+ | 18.10.2022 - 17.09.2025 | Кеда М.К. | 120398.00 | https://sites.google.com/view/seed-ua/ |
| НУЧК | ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH «Європа та європейці в світлі змагання інтелектуальних традицій» (EELITR) Erasmus+ | 2023-2026 | Острянюк А.М. | 30000.00 | https://sites.google.com/view/eelitr |
| НУЧК | 101127022—NETTING—ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH «Європейський досвід протидії дезінформації та пропаганди: базові навички для вчителя майбутнього» (NETTING) Erasmus+ | 2023-2026 | Гергуль С.М. | 30000.00 | https://sites.google.com/view/nettingnuchk/ |
| НУЧК | ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH Project: 101127464 — GEEUHOMA «Гендерна рівність в ЄС: від історичних витоків до сучасних досягнень» (GEEUHOMA) Erasmus+ | 2023-2026 | Стрілюк О.Б. | 30000.00 | https://sites.google.com/view/geeuhome/ |



Малюнок 1. Інформація про стипендії та гранти в Європі /
Відділ міжнародних зв'язків та соціального партнерства. Скріншот сайту НУЧК. 20.07.2024

Keda Marina

ORCID 0000-0003-3458-1299

*PhD in Historical Sciences, Associate Professor of the Department
of the World History and International Relations,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine)
Jean Monnet Fellow, European University Institute
(Florence, Italy) E-mail: kedam@meta.ua*

IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN UNION PROJECTS AT THE NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»: CHALLENGES AND PROSPECTS

The aim of the paper is to identify and systematize the challenges for successful implementation of the European Union projects at the T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (NUChK), and to outline prospects and directions for overcoming them.

Methodology. The paper is based on the results of the author's empirical research (interviews with academic coordinators and managers of implemented and active projects in combination with the method of self-ethnography).

Scientific novelty. The main challenges and obstacles for the successful implementation of the EU projects implemented at the NUChK have been identified and systematized, and the main strategic directions have been outlined both for immediate response and for the optimization of project activities at the university in the longterm perspective.

Conclusions. As a result of the study of challenges for international project activity at three levels (state, regional and university), it was found that the main block of obstacles for the implementation of the projects of EU programs is concentrated at the university level. While conditions for the implementation of projects in Ukraine are constantly being improved at the national level, international activities are overseen by relevant offices (for example, the Erasmus+ office of Ukraine), at the university level there is still a need to develop appropriate environment.

The biggest challenges are: the absence of a project department, insufficient participation and support from the international and financial departments, the lack of personnel with sufficient level of command of foreign languages (in particular, English) to work with project teams, the lack of a database on NUChK projects, a complex of technical and organizational difficulties caused by the war.

The most promising vectors for the formation of relevant university policies to overcome the outlined challenges may be: creation of a project department (or accumulation of its functions within the existing «Department of International Relations and Social Partnership»), which would provide comprehensive information about grant opportunities (programs, competitions, the algorithm of preparing project applications, specifics of the implementation of EU projects, etc.); professional training (improvement of qualifications) of employees in relevant departments specializing in international project activities; creation of a permanent coordinating council (or other similar institution), which monitors project activities and provides consistent and timely assistance for project teams; accumulation of information about NUChK projects in a single database; updating pages of the university's website related to international project activities in order to strengthen the institution's positive image on the international level.

Keywords: international projects, NUChK, Jean Monnet activities, Erasmus+ program, war, challenges, obstacles.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2024

Рецензент: доктор політичних наук, професор Гапоненко В. А.